

Vraag & Antwoord

Beleid

Dr. Anouk Vanlander
Dr. Geert Top

Vraag

Zijn jullie van mening dat ouders voldoende worden geïnformeerd over de mogelijke bijwerkingen die het vaccin kan geven?

Dr. Anouk Vanlander, Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeuggezondheidszorg

Zijn jullie van mening dat ouders voldoende worden geïnformeerd over de mogelijke bijwerkingen die het vaccin kan geven?

Ja, voldoende informatie (informatiebrief VVVJ)

Meer dan voldoende. Het vermelden van bijwerkingen schrikt ouders af.

Neen, ouders dienen vooraf geïnformeerd te worden over alle mogelijke bijwerkingen.

1. Ja, voldoende informatie (informatiebrief VVVJ)

2. Meer dan voldoende. Het vermelden van bijwerkingen schrikt ouders af.

3. Neen, ouders dienen vooraf geïnformeerd te worden over alle mogelijke bijwerkingen.

Wat zegt de regelgeving?

- Recht op informatie (wet op patiëntenrechten, 2012) doel, duur, nevenwerkingen, contra-indicaties, kosten, mogelijke alternatieven.
- In de (zeldzame) rechtspraak wordt als vuistregel gehanteerd (Prof. Nys, medisch recht):
 - Meedelen bij frequentie $\geq 1\%$ behalve indien de gevolgen geen blijvend karakter hebben
 - Meedelen wanneer de gevolgen bijzonder ernstig zijn (overlijden; verlamming) (dan toch meedelen ook indien $< 1\%$)

Wat zegt onderzoek?

Ouders die goed zijn voorgelicht geven significant vaker aan dat de bijwerkingen bij hun kind zijn meegevallen dan ouders die onvoldoende zijn voorgelicht.

Jongerius MC, Rodermans I, Burgmeijer RIF. Post marketing onderzoek naar de bijwerkingen van het DKTP-Hib combinatievaccin. NVI-rapport 00006301. Bilthoven: Nederlands Vaccin Instituut, 2007

Informatiebrieven VVWJ

- Frequentie $\geq 1/100$
- 'Een vaccin kan, zoals elk geneesmiddel, ernstige bijwerkingen veroorzaken. De kans dat een vaccin ernstige schade veroorzaakt, is uitzonderlijk klein.'
- 'Indien er nog vragen zijn, kan u steeds met ons contact opnemen. We zijn bereikbaar op:..... Voor meer informatie kan u ook terecht op www.laatjevaccineren.be, de website van de Vlaamse overheid over vaccinaties.'

Vraag

Er bestaat veel onduidelijkheid of een vroedvrouw wel of niet mag vaccineren. Wettelijk mag het wel maar er zijn zoveel maren... Kan een vroedvrouw zelf vaccins bestellen via Vaccinnet?

Dr. Geert Top, Agentschap Zorg en Gezondheid

VROEDVROUWEN: VACCINEREN - VACCINNET

- > Vroedvrouwen mogen bepaalde medicatie voorschrijven voor moeder en kind. Om vaccins te mogen voorschrijven en toedienen moeten ze hiervoor een certificaat hebben. Hun RIZIV-nummer wijzigt dan ook en eindigt dan op -003.
- > Regelgeving:
 - KB van 15 december 2013 tot bepaling van de nadere regels en de bijzondere kwalificatiecriteria die de houder van de beroepstitel van vroedvrouw de mogelijkheid geven geneesmiddelen voor te schrijven (onderscheid diploma vóór 1 oktober 2014 of later)
Opmerking: onderscheid "verpleegkundige handelingen" en wat onder de "uitoefening van het beroep van vroedvrouw" wordt verstaan
 - KB van 31 januari 2018 tot wijziging van het KB van 15 december 2013 bepalende de lijst van de geneesmiddelen die door de vroedvrouwen autonoom mogen worden voorgeschreven in het kader van de opvolging van normale zwangerschappen, de praktijk van normale bevallingen en de zorg aan gezonde pasgeborene in en buiten het ziekenhuis.
 - > Medicatie in het kader van de normale zwangerschap:
 - > Influenza vaccin
 - > Combinatievaccin kinkhoest-difterie-tetanus
 - > Geneesmiddelen gebruikt tijdens het post-partum
 - > Hepatitis B vaccin: pediatrische vorm "Junior"
 - > Immunoglobulines tegen hepatitis B: onder intramusculaire vorm met een andere injectieplaats dan het vaccin. Enkel bij een bevalling in het ziekenhuis voor pasgeborenen waarvan de moeder HBs antigeen (+) positief is.
- > De Federale Raad voor vroedvrouwen zou momenteel hierover iets voorbereiden omdat de regelgeving onvoldoende duidelijk is. Binnen Kind en Gezin vraagt men ook naar verduidelijking hierover.

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

9

VROEDVROUWEN: VACCINEREN - VACCINNET

- > Vroedvrouwen mogen bepaalde medicatie voorschrijven voor moeder en kind. Om vaccins te mogen voorschrijven en toedienen moeten ze hiervoor een certificaat hebben. Hun RIZIV-nummer wijzigt dan ook en eindigt dan op -003.
- > Regelgeving:
 - KB van 15 december 2013 tot bepaling van de nadere regels en de bijzondere kwalificatiecriteria die de houder van de beroepstitel van vroedvrouw de mogelijkheid geven geneesmiddelen voor te schrijven (onderscheid diploma vóór 1 oktober 2014 of later)
Opmerking: onderscheid "verpleegkundige handelingen" en wat onder de "uitoefening van het beroep van vroedvrouw" wordt verstaan
 - KB van 31 januari 2018 tot wijziging van het KB van 15 december 2013 bepalende de lijst van de geneesmiddelen die door de vroedvrouwen autonoom mogen worden voorgeschreven in het kader van de opvolging van normale zwangerschappen, de praktijk van normale bevallingen en de zorg aan gezonde pasgeborene in en buiten het ziekenhuis.

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

10

VROEDVROUWEN: VACCINEREN - VACCINNET

- (vervolg) KB van 31 januari 2018 ...bepalende de lijst van de geneesmiddelen die door de vroedvrouwen autonoom mogen worden voorgeschreven in het kader van de opvolging van normale zwangerschappen, ...
 - Medicatie in het kader van de normale zwangerschap:
 - > Influenza vaccin
 - > Combinatievaccin kinkhoest-difterie-tetanus
 - Geneesmiddelen gebruikt tijdens het post-partum
 - > Hepatitis B vaccin: pediatrische vorm "Junior"
 - > Immunoglobulines tegen hepatitis B: onder intramusculaire vorm met een andere injectieplaats dan het vaccin. Enkel bij een bevalling in het ziekenhuis voor pasgeborenen waarvan de moeder HBs antigeen (+) positief is.
- > De Federale Raad voor vroedvrouwen zou momenteel hierover iets voorbereiden omdat de regelgeving onvoldoende duidelijk is. Binnen Kind en Gezin vraagt men ook naar verduidelijking hierover.

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

11

VROEDVROUWEN: VACCINEREN - VACCINNET

- > Voorlopig kunnen vroedvrouwen nog geen vaccins bestellen in Vaccinnet. Ze kunnen wel aan een dienst gynaecologie gekoppeld worden of aan een artspraktijk en zo toegang hebben. Wordt voorzien in update Vaccinnet.
- > Registratie toegediende vaccinaties in Vaccinnet: afspraken maken met de huisartsen voor de medische dossiers (GMD)

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

12

Vraag

Zouden kinderdagverblijven best geen bewijs vragen van vaccinatie bij het instappen in hun crèche? Dat mensen niet willen vaccineren is hun keuze maar niet van de andere ouders. De anti-vaxers vergroten wel de kans op besmetting met mazelen ed bij de allerkleinsten.

Dr. Geert Top, Agentschap Zorg en Gezondheid

13

VACCINATIEATTEST VOOR CRÈCHES?

> In Wallonië wordt door ONE opgelegd dat kinderen bepaalde vaccinaties moeten gekregen hebben om toegelaten te worden tot kinderopvang. In Vlaanderen is dit niet het geval.

- In feite gaat het om medische gegevens (privacy-gevoelig) en kan men juridisch niet afdwingen dat men die gegevens zou moeten meedelen.
- In Vlaanderen opteren we niet voor verplichte vaccinaties. Het opleggen van vaccinaties en bewijzen van vaccinatie verplichten leidt alleen naar meer anti-reacties. We willen vaccinaties promoten en aanraden om een hoge vaccinatiegraad te bekomen (advocacy and communication).
- Men zou de vrijwillige medewerking van de ouders kunnen vragen om dit te melden en de andere ouders op de hoogte brengen zonder de identiteit mee te delen.
 - Ouders zouden dan kunnen kiezen voor een andere opvang als ze weten dat er niet gevaccineerde kinderen zijn.
 - Cave: bepaalde ouders zouden de ouders van een niet gevaccineerd kind onheus kunnen bejegenen of zelfs bedreigen indien de identiteit van het niet gevaccineerde kind bekend raakt of vermoed wordt.
 - Ook is dit een situatie die continu verandert. Wat als het kind niet meer komt en een week later biedt zich een ander niet gevaccineerd kind aan ?
- Op zich is de vaccinatiegraad in Vlaanderen hoog en weigeringen zijn uitzonderlijk

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

14

VACCINATIEATTEST VOOR CRÈCHES?

> In Wallonië wordt door ONE opgelegd dat kinderen bepaalde vaccinaties moeten gekregen hebben om toegelaten te worden tot kinderopvang. In Vlaanderen is dit niet het geval.

- In feite gaat het om medische gegevens (privacy-gevoelig) en kan men juridisch niet afdwingen dat men die gegevens zou moeten meedelen.
- In Vlaanderen opteren we niet voor verplichte vaccinaties. Het opleggen van vaccinaties en bewijzen van vaccinatie verplichten leidt alleen naar meer anti-reacties. We willen vaccinaties promoten en aanraden om een hoge vaccinatiegraad te bekomen (advocacy and communication).

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

15

VACCINATIEATTEST VOOR CRÈCHES?

- Men zou de vrijwillige medewerking van de ouders kunnen vragen om dit te melden en de andere ouders op de hoogte brengen zonder de identiteit mee te delen.
 - Ouders zouden dan kunnen kiezen voor een andere opvang als ze weten dat er niet gevaccineerde kinderen zijn.
 - Cave: bepaalde ouders zouden de ouders van een niet gevaccineerd kind onheus kunnen bejegenen of zelfs bedreigen indien de identiteit van het niet gevaccineerde kind bekend raakt of vermoed wordt.
 - Ook is dit een situatie die continu verandert. Wat als het kind niet meer komt en een week later biedt zich een ander niet gevaccineerd kind aan ?
- Op zich is de vaccinatiegraad in Vlaanderen hoog en weigeringen zijn uitzonderlijk

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

16

VACCINATIEATTEST VOOR CRÈCHES

> ethische aspecten van verplichte vaccinatie: voorgesteld op de Algemene Vergadering van de HGR op 18 mei 2016 door het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek:

- "Vraag: Is het ethisch aanvaardbaar dat de overheid de toegang tot crèches weigert aan kinderen die niet gevaccineerd zijn?
 - De leden van het Raadgevend Comité menen dat het motiveren en stimuleren om zich te laten vaccineren de voorkeur moet krijgen boven de sanctie van weigering van toegang tot de crèche.
 - Wanneer er zich echter een probleem van volksgezondheid dreigt te stellen, bv. ingevolge een te lage dekkingsgraad tegen een ernstige ziekte waartegen een effectieve bescherming door vaccinatie mogelijk is, is het volgens de leden van het Raadgevend Comité ethisch aanvaardbaar dat de overheid deze vaccinatie oplegt als voorwaarde om toegang te krijgen tot crèches, aangezien het genieten van de voordelen van de vaccinatie (veilige kinderopvang) afhankelijk kan gemaakt worden van de bereidheid actief te participeren aan de instandhouding van dit systeem."

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

17

Vraag

Welke methodieken/acties/... zijn het meest succesvol om een hoge vaccinatiegraad te bekomen in bv ziekenhuis, WZC,...? Zijn er goede praktijkvoorbeelden waard e hoge vaccinatiegraad binnen bv een ziekenhuis een succes is/was, zo ja wat deden ze dan allemaal?

Dr. Geert Top, Agentschap Zorg en Gezondheid

18

METHODIEKEN VERHOGEN VACCINATIEGRAAD IN WZC EN ZH

- > Dit is niet in een paar slides samen te vatten maar zou een topic op zich kunnen zijn.
- > Een paar jaar geleden werd een studie uitgevoerd door het team van Corinne Vandermeulen (UZ Leuven – 2015-2016) naar de motivatie van gezondheidswerkers om zich te laten vaccineren.
- > In een vervolgstudie werd een methodiek voor de aanpak uitgewerkt in een handleiding.
- > Samenvatting van artikel in het Vlaams Infectieziektebulletin:
 - In het kader van de doelstelling van de Vlaamse overheid om tegen 2020 bij gezondheidswerkers een vaccinatiegraad voor griep van 80% te bereiken, werd in opdracht van het Agentschap Zorg en Gezondheid een methodiek uitgewerkt om de vaccinatiegraad van gezondheidswerkers in zorginstellingen te verhogen. Deze methodiek werd uitgewerkt met praktische handleiding, een wetenschappelijk dossier en een campagnebeeld op basis van een studie over de motivatie van gezondheidswerkers om zich te laten vaccineren (uitgevoerd in 2015-2016), literatuuronderzoek en overleg met verschillende actoren uit het veld.
 - De handleiding omvat een stapsgewijze aanpak vanaf het voorbereidende werk tot aan de evaluatie na de campagne. Het wetenschappelijk dossier zal griepcoördinatoren helpen om vragen van gezondheidswerkers te beantwoorden en mythes omtrent griep en griepvaccinatie te ontcrachten. Tot slot willen we met het campagnebeeld de gezondheidswerkers aanzetten om samen de kwetsbare patiënten te beschermen door zichzelf tegen griep te laten vaccineren.
- > Besluit
 - De organisatie en implementatie van een griepvaccinatiecampagne hangt in de eerste plaats af van de motivatie van de gezondheidsinstelling zelf die hiervan een prioriteit dient te maken, en die hiervoor het personeel en de nodige fondsen dient te voorzien.
 - Het opnemen van de organisatie van een griepvaccinatiecampagne in een zorginstelling (inclusief vaccinatiegraad) net als het aanstellen van een kwaliteitsindicator voor ziekenhuizen (VIP-indicatoren) kunnen helpen om binnen de ziekenhuizen hieraan extra aandacht te geven (25).
 - De voorgestelde methodiek en de praktische handleiding kunnen alvast een hulpmiddel zijn om de griepcoördinatoren in zorginstellingen te helpen om de vaccinatiegraad bij gezondheidswerkers te verhogen.

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

19

METHODIEKEN VERHOGEN VACCINATIEGRAAD IN WZC EN ZH

- > Een paar jaar geleden werd een studie uitgevoerd door het team van prof Corinne Vandermeulen (UZ Leuven – 2015-2016) naar de motivatie van gezondheidswerkers om zich te laten vaccineren.
- > In een vervolgstudie werd een methodiek voor de aanpak uitgewerkt in een handleiding.
- > Samenvatting van artikel in het Vlaams Infectieziektebulletin:
 - In het kader van de doelstelling van de Vlaamse overheid om tegen 2020 bij gezondheidswerkers een vaccinatiegraad voor griep van 80% te bereiken, werd in opdracht van het Agentschap Zorg en Gezondheid een methodiek uitgewerkt om de vaccinatiegraad van gezondheidswerkers in zorginstellingen te verhogen. Deze methodiek werd uitgewerkt met praktische handleiding, een wetenschappelijk dossier en een campagnebeeld op basis van een studie over de motivatie van gezondheidswerkers om zich te laten vaccineren (uitgevoerd in 2015-2016), literatuuronderzoek en overleg met verschillende actoren uit het veld.
 - De handleiding omvat een stapsgewijze aanpak vanaf het voorbereidende werk tot aan de evaluatie na de campagne. Het wetenschappelijk dossier zal griepcoördinatoren helpen om vragen van gezondheidswerkers te beantwoorden en mythes omtrent griep en griepvaccinatie te ontcrachten. Tot slot willen we met het campagnebeeld de gezondheidswerkers aanzetten om samen de kwetsbare patiënten te beschermen door zichzelf tegen griep te laten vaccineren.

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

20

METHODIEKEN VERHOGEN VACCINATIEGRAAD IN WZC EN ZH

- > Besluit van de studie:
 - De organisatie en implementatie van een griepvaccinatiecampagne hangt in de eerste plaats af van de motivatie van de gezondheidsinstelling zelf die hiervan een prioriteit dient te maken, en die hiervoor het personeel en de nodige fondsen dient te voorzien.
 - Het opnemen van de organisatie van een griepvaccinatiecampagne in een zorginstelling (inclusief vaccinatiegraad) net als het aanstellen van een kwaliteitsindicator voor ziekenhuizen (VIP-indicatoren) kunnen helpen om binnen de ziekenhuizen hieraan extra aandacht te geven (25).
 - De voorgestelde methodiek en de praktische handleiding kunnen alvast een hulpmiddel zijn om de griepcoördinatoren in zorginstellingen te helpen om de vaccinatiegraad bij gezondheidswerkers te verhogen.

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

21

METHODIEKEN VERHOGEN VACCINATIEGRAAD IN WZC EN ZH

- > Link naar de volledige studie en handleiding:
<https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/atoms/files/VIB%202017-2-%20-%20Methodiek%20om%20de%20vaccinatiegraad%20van%20gezondheids%20werkers%20voor%20seizoensgriep%20in%20zorginstellingen%20te%20verhogen.pdf>
- > Samenvattend artikel in het Vlaams Infectieziektebulletin: "Methodiek om de vaccinatiegraad van gezondheidswerkers voor seizoensgriep in zorginstellingen te verhogen"
<https://www.zorg-en-gezondheid.be/vlaams-infectieziektebulletin-nummer-2017-2-vib2017-2>
- > Ook via campagnemateriaal: www.hougriepuitjeteam.be.

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

22

Vraag

Moeten anderstalige nieuwkomers aan de gemeente kunnen voorleggen dat ze ingeënt werden tegen polio en zo ja, wordt dit dan ook opgevolgd?

Dr. Geert Top, Agentschap Zorg en Gezondheid

23

NIEUWKOMERS EN POLIO-ATTEST

- > Verplichtend karakter poliovaccinatie valt onder federale regelgeving: KB van 26 oktober 1996 waarbij de inenting tegen poliomyelitis verplicht gesteld wordt (paar keer gewijzigd)
 - Artikel 1. De inenting tegen poliomyelitis wordt verplicht gesteld. De handelingen die zij omvat, nemen een aanvang na de tweede levensmaand en moeten vóór de leeftijd van achttien maanden beëindigd zijn.
 - Art. 5. Ter gelegenheid van de laatste toediening van de entstof wordt ... een vaccinatiebewijs afgeleverd...
Dit attest dient binnen de vijftien dagen na zijn aflevering toegezonden aan het gemeentebestuur waar het ingeënte kind gedomicilieerd is.
- > Er wordt niets beschreven over vaccinatie van nieuwkomers op oudere leeftijd.
- > Voor nieuwkomers uit landen met verspreiding van (al dan niet wild) poliovirus vraagt de WGO een extra poliovaccinatie. Voor de actuele lijst van landen: www.reisgeneeskunde.be.

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

24

Vraag

Is er geen mogelijkheid om het vaccin 'BoostrixPolio' te kunnen bestellen: zou handig zijn bij inhaalschema's van oa. OKAN-leerlingen.

Dr. Geert Top, Agentschap Zorg en Gezondheid

25

BOOSTRIX POLIO VOOR OKAN LEERLINGEN?

- > Momenteel zijn er enkel overheidsopdrachten voor de courante vaccins in het aanbevolen vaccinatieschema.
- > Mogelijkheden met het huidige aanbod:
 - Pediatrisch (tot en met lagere school leeftijd):
 - Hexyon® (DTaP-IPV-HBV-Hib)
 - Tetravac® (DTaP-IPV)
 - Adolescenten en volwassenen:
 - Triaxis® (dTAp) en Imovax Polio® (IPV)
- > Naar de toekomst toe lijkt het inderdaad te overwegen om ook dTap-IPV te voorzien als alternatief voor inhaalvaccinatie bij adolescenten.

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

26

Vraag

Zal het op termijn mogelijk zijn toegang te krijgen tot vaccinatiegegevens van kinderen die door ONE werden gevaccineerd? Wat we nu doen is aan de ouders vragen het boekje mee te geven of om ons een kopie te bezorgen.

Dr. Geert Top, Agentschap Zorg en Gezondheid

27

TOEGANG VACCINATIEGEGEVENS VAN ONE

- > In Wallonië is e-Vax als bestelsysteem voor vaccins een mogelijkheid. Dit is compatibel met Vaccinnet (zelfde basis) maar momenteel wellicht enkel de webversie (geen webservices).
- > Gebruik van e-Vax in Wallonië (feedback van dr. Carrillo):
 - Wordt gebruikt door schoolgeneeskunde.
 - ONE werkt momenteel enkel met papieren dossiers en vult de vaccinatiekaarten in...
 - In totaal werken een 1000-tal artsen al met e-Vax...
 - Anderen bestellen vaccins met een specifiek papieren formulier...
- > In Vlaanderen kunnen alle zorgverstrekkers vaccinatiegegevens nakijken via Vitalink. Momenteel is er nog geen platform in Wallonië waarop vaccinatiegegevens gedeeld worden.

20.02.19

Agentschap Zorg en Gezondheid

28